

“Ovidius” University of Constanta
Faculty of Orthodox Theology “Sfântul Andrei”

THE EUROPEAN OPENING OF THE ROMANIAN ORTHODOX CHURCH

Testemonies of the two primates : The happy after death Teoctist and
His Beatitude Patriarch Daniel

- SUMMARY -

DOCTORAL THESIS

Scientific coordinator:
Pr. Prof. Dr. Vasile NECHITA

Doctoral student
Pr. Ovidiu BORDEA

Constanța
2014

CONTENT

ARGUMENT.....	1
CONCLUSIONS.....	9
REFERENCES.....	13
I. Primary sources.....	13
II. Dictionaries, encyclopedias.....	14
III. The works of the happy after death †Teoctist, Patriarch of the Romanian Orthodox Church.....	14
IV. The works of His Beatitude †Daniel, Patriarch of the Romanian Orthodox Church.....	26
V. Specialized literature.....	34
VI. Editorials, press releases, records.....	40

ARGUMENT

To talk about the European opening of our Church is not a subject quite approachable at the turn of the millennium knowing that Romanian orthodoxy is a true bridge between the Christian Middle East and the Latin West, as admitted - during his visit in Romania, in 1999, which actually was the first visit of a Roman Pontiff in a predominantly Orthodox country – by the charismatic Pope John Paul II; even the Primate of the Russian Orthodox Church, during a visit in northern Bukovina and Moldova in October 2012, felt compelled to recognize this role to Oriental Romanness and implicitly our Church. Starting from these recognitions that prefaces others which were expressed or inspired by what was said in times past, it is not without importance to research how the sons of our ancestral Church manifested this consciousness from simple believers to Romanian Orthodox primates. It is a subject which has not been given proper attention, although it was pointed out on the occasion of the Third European Ecumenical Assembly held between 4 and 9 of September 2007 in Sibiu.

To begin our research, we won't start with the Christianization of the Romanian people, as it would be normal, but we cannot ignore the underlining made by the happy after death Patriarch Teoctist while visiting Constantinople, after his election as the head of our Church: "Born together with the Romanian people, the Romanian Orthodox Church has grown and developed along with the people, sharing both joys and sorrows. It is known that when the Roman people entered history, it was already Christian, because it was born Christian. By the time of the organization of the independent state formations – in the XIV century – and the organization of the Orthodox Church, in these states, lies a period of Romanian history characterized by the resistance against migratory peoples. They came - one after another - and left, and the Romans stayed, because they were linked with their whole being with this land. Along with them, two specific features of the Romanian people survived: the Latin origin of the language and the initial faith, the Orthodox."¹ This awareness of Latinity made him feel tied to European culture, whose Christian roots cannot be denied. That is why through Saint John Cassian and Dionysius Exiguus - the former known for his writings "relating to the achievement of monarchies and Christians in general" and the second as the "great scholar and theologian, scholar of measuring time. He established, as we well know, the Christian age by birth date of Christ the Savior"² - manifested an early knowledge of Latinity: "Saint John Cassian, Dionysius the Less, and many others" - since the time of their life – "were known by holiness and the offering of their orthodoxy expressed in written work, in organizing the Church in these parts and in their presence to the entire endeavor of those centuries when local and ecumenical

¹ "Latinitate și Ortodoxie", in Țeodotist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume III, part I, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1989, pp. 223-233.

² "Roade ale prieteniei dintre Biserici", in Țeodotist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume III, part I, pp. 436-437

councils, with the power and the work of the Holy Spirit, gave clear forms of the doctrine of faith and steadfastness to ordinances and codices to the entire Church.”³

Besides these great spiritual theologians and pastors, it should be pointed out that all who believed in Christ and who were part of this people did not lack any awareness that they are preachers of the true faith, preached to us by St. Andrew – the first called of the disciples of the Savior. This holy apostle "preached in Dobrogea, as trustworthy, ancient documents show, and even carols kept by our ancestors; he is thus, our spiritual father; he baptized us, Romanians, he anointed us with Holy apostolic Chrism that we have in our ancestral church.”⁴

It is not to be overlooked that ancient Romanian Christianity - due to its apostolic origin, but also because the Christianization of our ancestors wasn't the result of a command of some leader, but from the bottom up, namely from common people to leader – was very active. This explains why “a very significant chapter in the history of the universal Church refers to the existence and activity of Scythian monks from centuries V and VI. They lived in Dobrogea – in the past called Scythia Minor - and are known for their theological approaches to Constantinople and Rome, in connection with the dogma of the Trinity and the act of human salvation through the passion of Jesus Christ, having known their soteriological formula: *Unus ex Trinitae passus est Cruce*.”⁵

The Latin Christians also Christianized their conquerors, such as the Goths. So it is that "the apostle of the Goths, the Bishop Ulfila or Wulfila, through whose preaching the Goths were Christianized" is not only the “creator of the runic alphabet and translator of Goth Bible in 369, on our lands” but the one who attest to this Christianity of Latin expression by the fact that the translation of the Holy Scriptures exploits the many Latin influences in vocabulary that form, to this today, the famous Codex Argenteus at Upsala.” Regarding the presence of Romanian Christianity in Scandinavia, it is necessary to remember “the great Romanian scholar, Nicholas Milescu-Spătaru, which composed in Stockholm in Latin, the first theological work written by a Romanian in 1667, which went into European circulation, after being published in Paris in 1669.”⁶

But I must say that since the time of the Glorious Prince Alexandru cel Bun, when they brought to Suceava the relics of St. John the New - which can be considered “among the first saints to have relics in Romania”⁷ - and Mircea the Elder who - in 1386 - , brought the relics of the Holy Martyr Filofteia to Curtea de Arges, Romanians manifested European consciousness. During the reign of St. Stephen the Great the European knowledge of Romanian Orthodoxy was affirmed by the Ottoman struggle, in which the Moldavian leader considered the Orthodox stronghold of the Carpatho-Danubian-Pontic parties as a true gate towards the tormented Orient

³ “Statornicie în dreapta credință”, in Țeotist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume III, part I, pp. 322.

⁴ “Valoarea credinței adevărate”, in Țeotist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume III, part I, pp. 444.

⁵ “Roade ale prieteniei dintre Biserici”, in Țeotist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume III, part I, pp. 436.

⁶ “Poarta cerului”, in Țeotist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume III, part I, pp. 429

⁷ “Valoarea credinței adevărate”, p. 445.

of those times, after the fall of Constantinople in 1453. As the happy after death Patriarch Teoctist says: "although we are considered a country and a Church of the East, the historical evidence", and "connections with Vienna as well as the consciousness of defending the European Christianity are unshakable evidence that the Romanian people, history and culture belong to Europe. It is true that we do not have domes and universities such as those in XII-XIV century Europe, because at that time the Romanian people was defending its apostolic faith and national being, fighting to defend its independence and Christianity."

The danger represented by the Ottoman advance into Europe under the leadership of the Conqueror Sultan of the Byzantine Empire was notified with insight by the great military strategist and defender of faith in Christ, which justifies the name of athlete of Christ, attributed by Pope Sixtus VI. This shows that - "in those difficult conditions" – he not only "was no stranger to culture, as ancient churches and fortresses of the time relate" but that "defending its own national being and ancestral lands - the Romanian people was Christianity's shield for the European nations. For this, Michael the Brave was named, in 1596 by European princes, son and defender of the Church of Christ. For this, Stephen the Great, ruler of Moldavia (1457-1504) was named, by the Pope of Rome himself, athlete of Christ. There are only two examples that show the historical role of the Romanian people in the defense of European culture and civilization."⁸

The same consciousness that will be displayed in turn by Mircea the Elder, participant in the Battle of Nicopolis with the main army of the Christian princes, testified by Michael the Brave also, who - after briefly managed to achieve the union of the Romanian Countries in 1600 and "showed that Romanians are one and was entitled Lord of the Romanian Country, Transylvania and Moldavia"⁹ - wanted to achieve a union of the countries of the Balkans, by establishing a holy law, the realization of which required the help of Pope Clement VIII; of course, he had taken into account this project to resist Ottoman expansion, but also to turn the Oriental Romanianism into an outpost of European Christianity.¹⁰ This unfortunately will be the last political project that will capitalize European awareness of the Orthodox in Central and South East Europe. The fall of Serbia and loss of Belgrade, with the unexpected death of John Hunyadi, contributed too much to the weakening of Christian resistance, which - after the defeat at Mohacz – will see itself threatened right under the walls of Vienna. But even then, the help from the Romanian countries was a savior: "Your appreciation regarding the great cultural personalities of the Romanian culture present at Vienna gave us great joy also, as well as evoking episodes from the struggle for independence of Austria, threatened to fall in 1683 under

⁸ "Pe drumul prieteniei și al prețuirii reciproce", in Țeotist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume III, part I, p. 190-191

⁹ "Unitatea Sfintei Treimi, mesaj al unității noastre", in Țeotist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume III, part I, p. 328

¹⁰ In the act that proposed the elevation of our Church to the rank of patriarchate, it is said, among others: "The stability in the Orthodox faith sometimes even to the point of martyrdom – of our ancestors, leaving it to us, followers, as a precious and sacred heritage the defense, in some cases, of the Christian world, not only in the East but the West too, from the wild and barbarian invasions of the infidels, by some of the Romanian rulers and the people they lead, help – of any kind - which for centuries on end, orthodox Romanian people has more liberally given some Orthodox churches ... ", in Țeotist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998, p. 15-16.

Ottoman power, when the Romanian rulers Duca Voda of Moldavia and Serban Cantacuzino of the Romanian Country were present around its capital, and contributed to Vienna's liberation.”¹¹

During its visit to Austria in June 1987, the happy after death Patriarch Teoctist show that: “Here in Vienna in one of the art galleries is the most expressive picture of Michael the Brave, who first realized the ideal of national union of Romania, in 1601, painting in which the Great Prince is shown in a rich knight costume, in European attire highlighting the struggle of the Romanian people and the Romanian ruler's heroic fame. Here, as you know, we are making steps as in a pilgrimage to the chapel of Serban Cantacuzino, built on the site where - in 1683 - he established his tent during the siege of Vienna, where the contribution to curb the Ottoman invasion was recognized by the great scholars of the world.”¹² Surely the presence of the Romanian rulers in the Austrian capital reflect and give testimony about the connections of the Romanian countries with Vienna, major cities and European capitals; alike to the openness towards European values of our Church's children who were shown to be "closely tied to the idea of defending the Christianity from the Ottoman danger, an ancient concern of Romanian princes, they were always found alone, although they call for help from the princes of Europe. As you know they have not received this help, but supported the Christian people threatened by the Ottoman invasion.”¹³

No less important - in terms of the manifestation of European consciousness – was the “support that Romanian people and its Church have given in history, especially in the XIV – XVIII centuries, to some orthodox nations in the Balkans and the Middle East, fallen under Ottoman oppression. Through donations from Romanian rulers or vestments, liturgical objects and books printed in our country in Greek, Slavonic and Arabic, the orthodox Romanian people not only contributed to the raise and beautification of churches or enrichment of the cultural and artistic heritage of Orthodox nations, but also the survival of Orthodoxy in the regions in which it was threatened or put to hardships. Inter-orthodox links were maintained and developed with the assertion of European consciousness.”¹⁴

The Lutheran propaganda, followed by the Calvinist and Catholic Counter will fail to exploit European awareness of the Oriental Orthodox Latinity; on the contrary, it will deepen the wake created by the Great Schism of 1054, demonstrating that reform was only an event that occurred in the Roman Catholic West. For this reason, the consequences of the Reformation in the area of the Romanian countries - despite all attempts of Transylvania, in particular - could not draw the Romans to Protestantism; but it didn't lack the strengthening of consciousness due to the chroniclers of the two Romanian countries: Moldova and the Romanian country. The offensive of the Church of Rome, completed with the unification of some Romanian Orthodox – mostly out of the interest of some priests who believed that they would benefit from national and

¹¹ “Pe drumul prieteniei și al prețuirii reciproce”, in Țeoctist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume III, part I, p. 191

¹² “Slujitori ai tradițiilor sfinte”, in Țeoctist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume III, part I, p. 411

¹³ “Popas la troița voievodului”, in Țeoctist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume III, part I, p. 416

¹⁴ “Stâlpul și temelia adevărului”, in Țeoctist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume III, part I, p. 457

political rights, as Lucian Blaga said - led by Bishop Athanasius Anghel, will lead to increased national consciousness by contributing coryphaeus of the Transylvanian School, seconded by the activity of Ilarion of Râmnic.

For a century or so - while ex-Carpathian principalities were under the Phanariote reign - this national consciousness, linked by the common roman origin of all orthodox in these parts, will fade, giving preference to Transylvanian romanian spirit to be the standard-bearer of the Oriental latinity's European conscience. Because of religious differences prevailing the volterian West, as it was called by the Bishop of Râmnic, at the end of the XVIII th century is being felt the dawn that will bring a true hesychastic renewal under Paisie Velicicovschi, who - through his disciples, including Vasile de la Poiana Mărului and George of Cernica and Căldărușani - will include the entire orthodox space which included the Romanian countries, this movement will be felt beneficial to Optina, where the Russian writers will affect the Latin West at the turn of the XIX th century.

After the events of the mid XIX th century, European awareness of the Orthodox in the three principalities will see an upward trend; unfortunately it did not lack the illuminist and materialist influence which made the orthodoxy to defend the Romanian spirit threatened by the European cosmopolitanism of liberalism. From this point on it occurs that unnatural reversal of roles: Romanian Orthodoxy supported the national affirmation and rationalist-liberal thinking has posed in promoting a cosmopolitan Europeanism. Father Dumitru Stăniloae, referring to this fracture in the Romanian feeling, showed that the new European opening is unknown to Romanian spirit and thought, because it states namely Catholic and Protestant ideas. Therefore, in the last century and a half, the European opening of orthodoxy was stubbornly denied, and associated with a retrograde and even anti-European nationalism.

This treatment was somewhat diminished in the interwar period, emphasizing - unfortunately - in the communist period in name of the so-called proletarian internationalism which denied both national and Orthodox religious consciousness, which had regained some European opening in the interwar period. The communist nationalism will destroy our last landmarks of culture which explains why even after the events of 1989, we could not recover the European consciousness of this nation. But let's not forget that - before the Iron Curtain fell - Pope Paul VI, considering opening our church visible since the 60s of last century, showed a genuine sympathy for the Latin character of our people and to its faith. And yet we are given to live a paradox: if not for all the events in the last century and a half the Romanian Orthodox Church has been found guilty, at least for the slow European reintegration of Romania of the past 23 years, voices have often been heard, which - quoting the great historian Nicolae Iorga, Prince Vladimir Ghika and others - have found a way to blame the political and diplomatic failures on the Romanian Orthodoxy; it is actually attributed to the ignorance and superficiality with which our politicians have addressed the European reintegration issue. Did those who were hasty were also right to issue judgment, forgetting that on the eve of the summit, which decided the integration of Romania into the European Union, took place the historic visit of Patriarch Teoctist to Rome (7-12 October 2002), being invited by the pontiff for the first ecumenical and pastoral visit carried out in a majority Orthodox country?

Of course not. Precisely this fact is the reason for this academic approach that I have proposed to realize. It was animated by a sincere desire to prove the truth, that the Romanian orthodoxy was not only against the assertion of the European consciousness among the children of this nation, but - "with time and without time", in the words of the Apostle Paul, who united Jerusalem values (religious), Athens (philosophical) and Rome (laws and rights) that underlie the European preparation as Paul Valery said and repeated it in Sibiu 2007, Manuel Barroso - served the cultivation of consciousness that cannot be separated from the European conscience. The prudence before pan-westernization – as George Uscătescu said - and secularization can not be confused with a rejection of European consciousness of the Orthodox and especially the Romanians. It also can not be proclaimed as the most obvious proof that Romanian Orthodoxy is not and can not be opened European spirit, culture and civilization - which unfortunately is seen as par excellence the Western, forgetting the contribution of the christian orthodox to this culture, having essentially Christian roots – as well as democratic and ecumenical values.

The fact that the two Christian - Western and Eastern - have contributed to the common Christian heritage of Europe is shown brilliantly by Father Virgil Gheorghiu, who was crowned with the French Academy Award. For its beauty it deserves to be widely rendered. Here's how he expresses this truth - in the book dedicated to Patriarch Athenagoras - in 1969: "If God wanted His Church to be uniformly manufactured products, Christ would have chosen just Peter. And the whole Church - and culture influenced by it – would have been in line with the way of life of Peter. Or Christ would have chosen only Andrew, without Peter, and the Church would, on all earth, be in line with the way of life and hope of Andrew. Andrew and Peter were brothers according to the flesh. Brothers in spirit. Brothers in martyrdom. Nothing was more special than the behavior of these two brothers ...

Christ did not force Peter to live like Andrew, nor Andrew like Peter. Peter was not forced neither by Christ nor the Holy Spirit to change his way of life and follow his brother Andrew who was accustomed to spending time in the desert, and meditation in lent and looking for the absolute feeding on locusts and roots. Neither was Andrew forced to live as Peter, who was an honorable citizen, quiet, organized, thoughtful and realistic. The followers of St. Peter created the Western civilization, which is the wonder of the world ...

Andrew and his followers created the Church of Christ in the Orient, on lived, radiant, total faith. St. Andrew's disciples were directed with all attention, all life, all their worries towards what is to come and into the world beyond. Their eyes are constantly fixed upon ultimate ends and their care is the deification of man while still on earth, through renunciation, asceticism, prayer and faith in the Church and her sacraments. St. Andrew's Church is an eschatological Church."¹⁵ This is how Europe met us and this is how we should continue. The happy after death Patriarch Teoctist wanted to emphasize in particularity this consciousness that we have to present with, in front of Europe today: „It's good for all of us to know, in all humility, that the values of our Orthodoxy, inherited from our ancestors which were known in Europe since the XVI th century and XVII th century, should be rediscovered today in Europe. Europe is inconceivable without the spiritual balm of the Holy Mountain of Athos, without the

¹⁵ Virgil Gheorghiu, *Viața Patriarhului Athenagoras*, translated by Cristian-Dumitru Moldovan, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009, pp. 367-368

values of contemplation of our Holy Fathers of the East, without the beauty and richness of the Orthodox religion.”¹⁶

This does not mean that Orthodoxy is against pluralism; on the contrary, it wants that precisely in the name of the so acclaimed plurality, have the place it deserves in a reunified Europe, taken: “The diversity of thought is no stranger to the Church, theologically speaking. It is appreciated the role that pluralism has had in this strong bitterness, in which we find the whole humanity and also our Romanian nation, ancient keeper of so many immortal values.”¹⁷ Also, the Orthodoxy does not intend to assert a narrow nationalism or refuse the opening to universality, as it always “avoided to place the universal above the local and fade into a universalistic conception of culture that could conflict with the culture of different peoples and contribute significantly to their destabilization”; but it didn’t seek to “put the local above the universal, either because in this way it would have given birth to a chauvinistic nationalism that would be in conflict with universal culture.”¹⁸

With these emphases, for our approach, we considered the two Primates of the Romanian Orthodox Church at the turn of the millennium – the happy after death Patriarch Teoctist and His Beatitude Patriarch Daniel – as being paradigmatic, in terms of the effort that the Romanian Orthodoxy deposited in the last half century, efforts crowned with ecumenical recognition from the most representative Ecumenists of this period which - not coincidentally - corresponds to the dialogue of love and theology between Orthodox and Roman Catholics! Even just this issue if we take into account, our research approach shows a real interest to theologians, ministers, doctoral students and those who want to know more in depth about the realities of the European opening of our Church, as reflected by the attitude, involvement and expressions belonging to the two primates of the Romanian Orthodoxy. In the speech which he delivered on the day of June 24, 1987 at the Pallavicini Palace in Vienna, on the occasion of receiving the title of Protector of the Foundation "Pro Oriente", the happy after death Patriarch Teoctist stated: “We belong to a Church open to the world and its problems and come from a country that - as the country we’re in - is known for its desire to live in peace with all men and all peoples of the world. We are happy to meet you here on the same coordinates of the desire to worship our work together, both in the service of promoting Christian unity and the service of peace, planting the trust between the peoples of our continent, and in defense of European culture and civilization, for which churches and our countries have continuously brought their valuable contribution.”¹⁹ This opening is in fact what has always guided the ecumenical efforts of Romanian hierarchs and theologians to “achieve the great ideal of Christian unity”. They had the unwavering belief that only "overcoming the dividing wall of dogmatic differences between them, Christian churches feel obliged to join forces - from their positions and their own means - to bring people closer to

¹⁶ “Jertfă de mulțumire”, in Țeoctist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume VIII, p. 34

¹⁷ “Slava lui Dumnezeu pentru toate”, in Țeoctist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume VIII, p. 40

¹⁸ “Biserica și cultura”, in Țeoctist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume VIII, p. 72

¹⁹ “România – pământ care cântă în imagini”, in Țeoctist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume III/1, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1989, p. 369

each other and to help in fulfilling the ardent aspirations of the present hour: ensuring the right to life.”²⁰

As shown, the effort to achieve the ideal of Christian unity was not regarded as such; it was permanently correlated with a given human, manifested increasingly stronger: the desire of all people to achieve unity and that every human being to enjoy the gifts with which God has adorned this common dwelling: earth. The reference to those threats to holy gift of life is not just about the tensions between the great powers who have not ceased with the completion of the so-called Cold War, as to the division of Europe's Iron Curtain dividing wall, that persists through the existence of communist regimes, which - by totalitarian treatment - was harming the fundamental human right to God, hence deriving other disputes that threatened free people's lives as citizens of such states. Among them was communist Romania.

Where necessary we will turn to additional sources, but the right path is by following the expressions of the two archpastors - in which reflects the conscience and the European opening of our Church - on different occasions and meetings, as presented in official documents, studies and position papers on certain aspects of the ecumenical endeavor of all Christian churches. In a small way we will pay attention, to the cultivation of what is called local or regional ecumenism too; surely, only to the extent that this fact supports the theme we are researching: the European opening of the Romanian Orthodox Church, as characterized - in 1995 – by the happy after death Patriarch Teoctist: the Ancient Church “was one with the people being called spiritual mother, because it suffered and rejoiced with the people, comforted its children, opened the book to them and put writing at hand. Since ancient times, Orthodoxy has given the world martyrs and heroes, and today she brings Europe the spiritual living, the monastic life, the hermits, monks, the faithful, who now attend our Churches in large numbers, and have become overcrowded.”²¹

Basically, Orthodoxy wasn't "a Church of comfort, but a Christian living full of dedication and sacrifice, who followed its founder, Christ the Savior, entirely in crucifixion, suffering, but also in resurrection.”²² And Europe today - which is, as the entire world, in a critical period, because after the fall of the Iron Curtain a lot of innocent blood was shed, as in the case of former Yugoslavia and the economic crisis assures us that its origin is a moral and religious one - cannot remain indifferent to the fact that many of its citizens are “departed from the Divine truth, both in the West and in the East”, and “evangelical truths are not fully understood and met.”²³ In this context, the presence of Orthodoxy - implicitly the Romanian Orthodox - will help Christians and churches of Europe to find those sources from which to sip power to “give meaning and value to ecumenism and the defense of the holy gift of life on earth.”²⁴

²⁰ *Idem*, p. 369

²¹ “Jertfă de mulțumire”, in Țeotist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume VIII, p. 33

²² “Biserica și cultura”, in Țeotist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume VIII, p. 77

²³ “Și avem comoara aceasta în vase de lut”, in Țeotist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume VIII, p. 52

²⁴ “Popas aniversar”, in Țeotist, Patriarhul Bisericii Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volume VIII, p. 91

CONCLUSIONS

Starting from these highlights, for our approach, I considered that the two Primates of the Romanian Orthodox Church at the turn of the millennium – the happy after death Patriarch Teoctist and His Beatitude Patriarch Daniel – we could consider them as being paradigmatic about the effort deposed by the Romanian Orthodox Church in the last half century, efforts crowned by ecumenical recognition from the most representative ecumenists of this period, that – not incidentally – corresponds to the love and theological dialogue between the Orthodox and Roman-Catholics! If only this we have in mind, our research approach cannot but present a real interest to theologians, ministers, doctoral students and those who want to know more in depth about the realities of the European opening of our Church, as our Romanian Orthodox Primates attitudes, involvements and expressions show it.

The two Patriarchs of the Romanian Church who have fully understood their vocation in a technologized and consumer society, configure religiosity in new benchmark parameters. From the public domain, religion drawn into the private sector²⁵, even some thinkers and philosophers – as Jacques Derrida, Gianni Vattimo, John D. Caputo, etc. – suggest this change of view in an imperative manner²⁶. It's more than obvious that the man today is confused by a tragic religious identity crisis. The moral relativism, nihilistic and atheistic paradigms, religious pluralism are realities that define the order of the current society. There are being proposed new alternatives, religious surrogates, pseudo religions driven by atheism, fueled especially by the spectacular and mysticism of the Oriental religions.

The Christianity doesn't compete with other religions, the Christianity competes with overcoming the ego that each Church has and also competes with the postmodernism that virtually cancels its presence in the public domain.²⁷ On the background of this rethinking in a postmodern view of culture, social life and religion, the deconstruction of theology written in a pure derridean style is acclaimed and this consists in the devaluation of the religious language and implicitly the doctrinal teachings²⁸. The postmodernism program of configuring the Christianity by the new super technologized social model is unfolded on three main directions:

²⁵ See Siobhan Chandler, "Private Religion in the Public Sphere. Life. Spirituality in Civil Society", in *Religions of Modernity. Relocating the Sacred to the Self and the Digital*, Brill, Leiden, 2010, pp. 69-88.

²⁶ See Santiago Zabala, "O religie fără teiști și atești" in Richard Rorty, Gianni Vattimo, *Viitorul religiei. Solidaritate, caritate, ironie*. Under the care of Santiago Zabala, translation from Italian by Ștefania Mincu, Editura Paralela 45, Pitești, 2008; John D. Caputo and Gianni Vattimo, *După moartea lui Dumnezeu*, translation from English by Cristian Cercel, Editura Curtea Veche, București, 2008; John D. Caputo, *The Prayers and Tears of Jaques Derrida: Religion Without Religion*, Indiana University Press, Bloomington, 1997; Jaques Derrida, *Credință și cunoaștere. Veacul și iertarea*, translation by Emilian Cioc, Editura Paralela 45, Pitești, 2004

²⁷ Gabriel Vahanian, *The death of God: The culture of Our Post-Christian Era*, Braziller, New York, 1961, pp. 3-14; Gerrit Neven, "Doing Theology without God? About the Reality of Faith in the 21st century" in *Journal of Cultural and Religious Theory*, vol. 6, no. 3, (2005), p. 30; Jeffrey W. Robbins, *Introducere: După moartea lui Dumnezeu*, in John D. Caputo and Gianni Vattimo, *După moartea lui Dumnezeu*, translation from english by Cristian Cercel, Editura Curtea Veche, București, 2008, p. 12

²⁸ Cf. Graham Ward, "Deconstructive theology", in Kevin J. Vanhoozer (Ed.), *The Cambridge Companion to Postmodern Theology*, Cambridge University Press, New York, 2003, pp. 76-91

dogmatic devaluation, deinstitutionalization of the Church and privatization of religion or subtracting it from the public domain into the private one²⁹. It is proposed a Christianity stripped of a public, official creed as a brand of Christian identity, stripped of the reference to the transcendent, as Gerrit Neven says: “True faith can be better imagined without God than with God as its object, having a more efficient status”³⁰. But as I stated in a previous section, every crisis is an opportunity for normalization, and thus postmodernism represents an opportunity for an authentic theology³¹.

In this regard, Orthodoxy is the living historical expression of uninterrupted, undistorted and undiminished fidelity regarding the truth and fullness of the “faith given to the saints once for all” (Judah 1, 3), and the true faith of the Holy Apostles, the holy Fathers and holy Ecumenical or universal Councils.

Orthodoxy preserves, precisely its loyalty in faith, a permanent youth and actuality. In this connection, quoting Andre d’Halleux, His Beatitude Daniel says that Orthodoxy knew best how to unite living and tradition, without stumbling in immobility and without yielding to ephemeral modernism. This feature, not being a random one, depends on its essence, which is defined as living fullness of a loyalty recreated incessantly. The religious synthesis of orthodoxy preserves an eternal fragrance of freshness. The Romanian Orthodox Church, as component and responsible part of universal orthodoxy has agreed to join the common effort to restore Christian unity in the spirit of love which Our Savior Jesus Christ, the Son of God constantly calls us to experience in our lives: “By this shall all men know that you are my disciples, if you have love among yourselves.” (John 13, 35).

For many Orthodox, one of the main problems of the World Council of Churches is the loss of unity, ecclesiological dimension in ecumenical approach. In this respect, it is often referred to a “golden age” of ecumenism, from its inception, when unity of the church and its restoration through responsible and profound theological dialogue were in the center of the Council’s concern. The dilution of this concern is accompanied by decreased interest of many Orthodox in ecumenical activity.

In addition, the relativization of Christian moral principles by some of the member Churches of the World Council of Churches creates the premises of more pronounced criticism of the Orthodox Churches towards other ecumenical partners, too liberal, in terms of the moral foundations on which Churches are called to defend and promote. This relativization has to be opposed by the affirmation of values of the holiness of life which can provide the inspiration and creativity to work for reconciliation and to promote evangelism.

The challenges which are proposed to be overcome are few but well defined : secularization , which involves even the denial of God's presence and action in the world and in

²⁹ See Pr. Prof. Dr. Gheorghe Petru, “Paradigme conceptuale moderniste și post-moderniste și impactul lor asupra teologiei și misiunii Bisericii”, in *Modernitate, postmodernitate, religie*. Constanța, 2005, Editura Vasiliana '98, Iași, 2005, pp. 44-59.

³⁰ Gerrit Neven, *Op. Cit.*, p. 30

³¹ Cf. Clayton Crockett, “The Challenge of Postmodernism and the Health of Theology”, in *Journal of Religion and Health*, vol. 39, no. 3, (2000), pp. 209-210

individual lives, is one of the biggest challenges from which Churches in their entirety face and are called to work together to confess God as relevant to today's society³². The mission *ad intra*, which in the case of some Churches is called the re-evangelization of their nation, the rediscovery of the missionary ethos, is another major challenge for Christian churches. One of the important promoters of ecumenism, Pr. Prof. Ion Bria, proposed the concept of "Liturgy after Liturgy" as an attempt to recast new guidelines and missionary and pastoral perspectives to Churches in the current context.

Interreligious dialogue in a world increasingly religiously pluralist, is another issue which the churches of the World Council of Churches can find convergent points, leading to more understanding, respect and reconciliation between peoples and between different religious beliefs.

The results of the Special Commission on Orthodox participation in the World Church Council / Ecumenical Movement, especially in matters of common prayer and the modality of decision-making, have set the stage for new rules of ecumenical coexistence and cooperation, but not enough enthusiasm.

The more striking expression of the spirit of solidarity and co-responsibility in the face of human suffering, in defense of the sacred gift of life and protecting the natural environment is based on the Christian teaching that the world is God's gift and we are "the preservers" of this gift, designated, as by our common testimony to seek first the kingdom of God, which is salvation, holiness and eternal life as a gift greater than limited, material gifts of this ephemeral world. In this perspective of eternal values we should treat social and global emergencies with full responsibility! We should never separate the social action from constant prayer, nor scientific knowledge from the communion of hearts, nor the gift of freedom from the necessity of fraternal solidarity, nor the affirmation of own identity from the search of unifying redeeming faith. This call is addressed to us by the Gospel of Christ and His Holy Church.

One thing is certain, namely that the Holy and Great Synod of the Romanian Orthodox Church must lead the way in the third millennium through an impressive affirmation of his synodic consciousness. Orthodoxy is the way of living in her own body, that of the reality of the Synod.

Orthodox unity is, in current conditions, the only source of strength and hope for the Ecumenical Patriarchate, and the defense of the authentic identity of orthodox nations in the pluralism of a united Europe. The road of the Orthodox Church towards the Synod promises a constant and credible renewal of unity and orthodox demonstration in the modern world, also being linked to the proposal for promoting the idea of a constructive dialogue with the Roman Catholics, Protestants and ancient Eastern Churches for the restoration of Christian unity. Orthodoxy doesn't have any more historical reasons to maintain a confessional reserve that insulates the others when the need for its ecumenical witness is preached incessantly in bilateral and multilateral theological dialogues with other Christians. The important theological progress

³² Olivier Clement, "A mărturisi într-o societate secularizată", translation by Iulian Nistea, in "Contacts", no. 144, 1988, p. 47

was that made in official dialogues with Roman Catholics, Anglicans, Lutherans and Reformed, as well as the constant theological agreement conducted with the ancient Catholic, confirms the renewed dynamism of the patristic tradition in favor of theological rapprochement between East and West.

REFERENCES

I. PRIMARY SOURCES

1. Biblia sau Sfânta Scriptură, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1990
2. Sfântul Ignatie Teoforul, Către Filadelfieni, 5, 8, în Scrierile Părinților apostolici, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979
3. Sfântul Marcu Ascetul. Despre legea duhovnicească, 65-66, în “Filocalia”, volumul I, traducere de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, ediția a II-a, Tipografia Arhidiecezană, Sibiu
4. “Clearing a Path through a Minefield: Orthodox-Roman Catholic Dialogue 1983-1990 (2)”, One in Christ 27, 1991
5. “Declarație despre relațiile Bisericii cu religiile necreștine (Nostra aetate)”, în Conciliul Ecumenic Vatican II, Arhiepiscopia Romano-Catolică București, 2000
6. “Decret despre ecumenism” (Unitatis Redintegratio), în Conciliul Ecumenic Vatican II, Arhiepiscopia Romano-Catolică de București, 1999
7. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (<http://eur-lex.europa.eu>, accesat la 13.09.2013)
8. Declarația comună referitoare la Muntele Athos, în Tratatul de aderare a Republicii Elene la Comunitățile Europene (<http://eur-lex.europa.eu>, accesat la 13.09.2013)
9. Declarația nr. 61 a Republicii Polone cu privire la Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, în Actul final al Conferinței Interguvernamentale care a adoptat Tratatul de la Lisabona, semnat la 13 decembrie 2007 (<http://eur-lex.europa.eu>, accesat la 13.09.2013)
10. Declarația nr. 11 privind statutul Bisericilor și organizațiilor neconfesionale, în Tratatul de la Amsterdam. III. Declarații (<http://www.europa.ro/comunitar/tratate>, accesat la 10.09.2013)
11. Documentul Gouvernance europeenne, un livre blanc, III, 3.1. Impliquer la société civile, 9 (<http://eur-lex.europa.eu>, accesat la 13.09.2013)
12. Guidelines on Dialogue with People of Living Faiths and Ideologies, WCC, Geneva, 1990, articol preluat de pe website-ul CEB (<http://www.wcc-coe.org>, accesat la 13.09.2013)
13. Raportul Consultației inter-ortodoxe a Bisericilor Orientale și Răsăritene membre în CEB cu tema Bisericile Ortodoxe și CEB, Chambes, Elvetia, 12-16 septembrie 1991
14. Raportul Consultației Teologilor ortodocși cu tema “Natura ecumenicală a marturiei ortodoxe”, New Valamo, Finlanda, 24-30 septembrie 1977

15. Raportul Preliminariilor Comitetului Pregătitor al Marelui Sinod și Sfântului Sinod, Chambesy, Elveția, februarie 1986

II. DICTIONARIES, ENCYCLOPEDIAS

16. Lossky, Nicholas, Jose Miguez Bonino, John Pobee, Tom Stransky, Geoffrey Wainwright and Pauline Webb, Dictionary of the Ecumenical Movement, WCC Publication, Geneva & Wm. B. Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, Michigan, 2002

17. Bversluis, Joel (Ed.), A Sourcebook of the World's Religions. An Interfaith Guide to Religion and Spirituality, New World Library, California, 2000

18. Motter, Alton M., Ecumenism 101: A Handbook about the Ecumenical Movement, Forward Movement Publications, 1997

19. Buckley, James J., Frederick Christian Bauerschmidt and Trent Pomplun (Eds.), The Blackwell Companion to Catholicism, Blackwell Publishing Ltd., 2007

III. THE WORKS OF THE HAPPY AFTER DEATH †TEOCTIST, PATRIARCH OF THE ROMANIAN ORTHODOX CHURCH

20. "A locui frații împreună" în †Teoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989

21. "Acesta este Fiul Meu cel iubit, în †Teoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980

22. "Adevarata frumusețe", în †Teoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998

23. "Aleasa recunoștință pentru vizita Patriarhului Ecumenic", în †Teoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001

24. "Altarul – poarta cerului", în †Teoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul VII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998

25. "Apărarea vieții și a păcii", în †Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1989

26. "Apostolatul social în slujba înaltelor valori", în ȚTeoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980
27. "Apropiere și comunicare interumană", în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001
28. "Avem trebuință unii de alții", în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001
29. "Balsamul dragostei pentru frații din Iugoslavia", în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1989
30. "Biruința vieții asupra morții", în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998
31. "Biserica, lăcaș de unitate și comuniune", în ȚTeoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980
32. "Biserica Ortodoxă Română mereu alături de popor", în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001
33. "Biserica Ortodoxă și Academia Română", în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001
34. „Biserica și cultura”, în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
35. „Biserica, stâlp și temelie a adevărului”, în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
36. „Biserica, timp și spațiu de mântuire”, în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
37. „Biserică și școală”, în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
38. „Brazdă nouă”, în ȚTeoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
39. „Bucuria comuniunii”, în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
40. „Bucuria frângerii pâinii împreună cu frații”, în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.

41. „Bucuria împlinirii poruncilor evanghelice”, în *†Teoctist*, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
42. „Ca bucuria noastră să fie deplină”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
43. „Ca lumea viață să aibă”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
44. „Căci călători și pribegi suntem noi înaintea Ta, Doamne”, în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștine, volumul XI, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
45. „Căldura credinței și evlaviei românești”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
46. „Chemați la o singură nădejde”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
47. „Chipul Patriei de obârșie”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
48. „Clipe răscolitoare”, în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
49. „Conștiința răspunderii”, în *†Teoctist*, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
50. „Crestinismul, religie istorică și «eminamente culturală»” în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștinetine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
51. „Cu mulțumire adâncă”, în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
52. „Cu nădejde sporită”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
53. „Cu smerenie și încredere”, în *†Teoctist*, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
54. „Cununa anului”, în *†Teoctist*, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980

55. „Cunună de aniversări”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
56. „Cuvântul și hotărârea sa devină faptă”, în *†Teoctist*, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
57. „Darurile învierii”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
58. „Din aceeași Biserică și din același neam”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
59. „Din comoara valorilor ortodoxe românești pe pământ sud-american”, în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
60. „Din izvorul aceleiași moșteniri”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
61. „Două Biserici care se adapă din același izvor apostolic”, în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
62. „Dragoste și respect pentru înaintașii noștri”, în *†Teoctist*, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
63. „Este sunt cu voi în toate zilele”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
64. „Explicarea înțelesurilor de adâncime ale Sfintei Liturghii”, în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
65. „Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
66. „Fericiți făcătorii de pace”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.

67. „Fii ai aceluiași Părinte ceresc”, în *†Teoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine*, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
68. „Frățească îmbrățișare”, *†Teoctist, Pe treptele slujirii creștine*, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
69. „Glasul conștiinței creștine”, în *†Teoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine*, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
70. „Hristos a înviat!”, în *†Teoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine*, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
71. „Hristos Se naște, slăviți-L”, în *†Teoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine*, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
72. „Iisus Hristos - viața lumii”, în *†Teoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine*, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
73. „Implinind o misiune sfântă”, în *†Teoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine*, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
74. „Implinirea misiunii de propovăduitori ai Sfintei Evanghelii”, în *†Teoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine*, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
75. „In bucuria familiei duhovnicești”, în *†Teoctist, Pe treptele slujirii creștine*, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
76. „In bucuria familiei duhovnicești”, în *†Teoctist, Pe treptele slujirii creștine*, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
77. „In duhul ecumenismului local”, în *†Teoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine*, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
78. „In lumina comuniunii ortodoxe”, în *†Teoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine*, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
79. „In slujirea unitatii neamului”, în *†Teoctist, Pe treptele slujirii creștine*, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 1998.
80. „In strânsă legătură cu Scaunul ecumenic”, în *†Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Pe treptele slujirii creștine*, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București 1989.
81. „Inchinare la racla Sfântului Neofit”, in *†Teoctist, Pe treptele slujirii creștine*, volumul VIII Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.

82. „Indestulându-ne din același har”, în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
83. „Intarind stravechi legături”, în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
84. „Intâietatea cea adevărată”, în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
85. „Intâmpinare istorică”, în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
86. „Intru sporirea valorilor care ne unesc”, în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
87. „Intru sporirea valorilor care ne unesc”, în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
88. „Intru unitate de grăire și simțire românească”, în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
89. „Invățământul teologic universitar în spiritul tradiției ortodoxe românești”, în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
90. „Invățători și părinți sufletești” în ȚTeoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
91. „Inveșmântat cu hlamida înțelepciunii”, în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
92. „Invierea Domnului”, în ȚTeoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
93. „Invierea Domnului”, în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
94. „Jertfa de mulțumire”, în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
95. „Jertfă spre învierea neamului”, în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.

96. „La ceas aniversar", în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
97. „La început de drum și lucrare nou", în ȚTeoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
98. „La poarta Bucovinei” în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii, Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
99. „La pomenirea Sfântului domnitor Ștefan cel Mare", în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
100. „Latinitate și Ortodoxie" in ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
101. „Lângă altarul mușatinilor", în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
102. „Lumina Ortodoxiei românești", în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
103. „Mărturie de nădejde", în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
104. „Mărturisire", în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
105. „Mesajul întâistătătorilor Bisericii Ortodoxe la împlinirea a 2000 de ani de la Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos", în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
106. „Momente de binecuvântare", în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
107. „Monahismul ortodox în slujba colectivității", în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
108. „O interpretare optimistă a Apocalipsei", în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
109. „O pâine și un trup", în ȚTeoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.

110. „Ocrotirea Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou, nădejdea neamului românesc”, în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
111. „Ofranda Bisericii Ortodoxe Române în slujba ecumenismului și a păcii”, în *†Teoctist*, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
112. „Ospitalitate creștină”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
113. „Pacea - mesaj și poruncă evanghelică”, în *†Teoctist*, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
114. „Pacea - temelie a vieții”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
115. „Pașii mei îndreptează-i după cuvântul Tau” în *†Teoctist*, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
116. „Patriarhul Justinian Marina, chipul păstorului jertfelnic”, în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
117. „Părtășia preoțimii la viața înfloritoare a patriei”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
118. „Părtășia unor unice și istorice clipe”, *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
119. „Părtășia unor unice și istorice clipe”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
120. „Pe același drum cu poporul”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
121. „Pe drumul prieteniei și al prețuirii reciproce”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.

122. „Pe drumul străluciților ierarhi”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
123. „Pe drumul unității panortodoxe”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul LII, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
124. „Pe drumul unității panortodoxe”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
125. „Pentru a fi cu adevărat «sarea pământului»”, în *†Teoctist*, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
126. „Pilda vieții zidește mai trainic decât orice”, în *†Teoctist*, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
127. „Pildă de evlavie a înaintașilor”, în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
128. „Poarta cerului”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
129. „Popas aniversar”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
130. „Popas duhovnicesc la biserica antiohiană din Caracas”, în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
131. „Popas la troița voievodului”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
132. „Pornind la drum cu rugăciune”, în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
133. „Prețuire și respect pentru slujirea Patriarhului ecumenic”, în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
134. „Purtând cu nădejde crucea lui Hristos”, în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
135. „Rânduiri vestirii Evangheliei” în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.

136. „Realizările noastre le închinăm lui Dumnezeu”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
137. „Reconciliere și unitate creștină”, în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
138. „Respect pentru creația lui Dumnezeu”, în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001
139. „Roade ale prieteniei dintre Biserici”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
140. „Rodiri îmbelșugate” în *†Teoctist*, Patriarhii Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
141. „România - pământ care cântă în imagini”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
142. „Să ne îmbrăcăm în omul cel nou”, în *†Teoctist*, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
143. „Sărbătoarea Bisericii”, în *†Teoctist*, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
144. „Simfonia vrednicilor puse în slujba tuturor”, în *†Teoctist*, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
145. „Slavă lui Dumnezeu pentru toate”, în *†Teoctist*, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
146. „Slujirea arhierescă”, în *†Teoctist*, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
147. „Slujitor al Duhului, nu al literei”, în *†Teoctist*, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
148. „Slujitori ai tradițiilor sfinte”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
149. „Slujiți-vă de harul primit spre folosul tuturor”, în *†Teoctist*, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.

150. „Statornică solidaritate ortodoxă”, în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
151. „Statornicie în dreapta credință”, în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
152. „Stăruind în rugăciune și în slujirea cuvântului”, în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul VIII, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
153. „Stâlp și temelie a adevărului”, în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
154. „Stâlpul și temelia adevărului”, în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
155. „Strădanii pentru un dialog rodnic”, în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
156. „Sub cupolele Universității din Viena”, în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
157. „Și avem comoara aceasta în vase de lut”, în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
158. „Și ne iartă nouă greșelele noastre”, în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
159. „Taina vieții”, în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
160. „Taina vieții”, în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
161. „Tradiționale relații frățești”, în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
162. „Triptic de învățăminte”, în ȚTeoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
163. „Un drum și o misiune comună”, în ȚTeoctist Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.

164. „Un important pelerinaj în România al Patriarhului ecumenic", în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
165. „Un jubileu de mare actualitate", în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
166. „Unitatea în Hristos", în ȚTeoctist, Pe treptele slujirii creștine, volumul X, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
167. „Unitatea Sfintei Treimi, mesaj al unității noastre", în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
168. „Uniți în același crez", în ȚTeoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
169. „Uniți prin legătura dragostei și prin mărturisirea de credință", în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
170. „Uniți prin vreri și prin strădanii", în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
171. „Valoarea credinței adevărate", în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
172. „Vorbirea minții noastre cu Dumnezeu", în ȚTeoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
173. „Vrednicia noastră este de la Dumnezeu", în ȚTeoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.
174. „Vredniciile monahismului românesc", în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
175. „Zelul Sfinților Apostoli", în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.
176. „Zelul Sfinților Apostoli", în ȚTeoctist, Patriarhul Bisericii Române, Pe treptele slujirii creștine, volumul III, partea întâia, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1989.

177. „Exigențele ecumenismului actual din punctul de vedere al Bisericii Ortodoxe Române” (Conferință susținută în Aula Senatului Universității Ludwig-Maximilian din München, 9 mai 2003), în Biserica Ortodoxă Română, CXXXI (2003), nr. 1-6.

178. „9 februarie 1976: La Seminarul Teologic din Kottayam”, în Țeoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.

179. „10 februarie 1976: la Biserica «Pogorârea Sfântului Duh» din Ernakulam”, în Țeoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.

180. „11 februarie 1976: La Basilius Coolege din Kottayam”, în Țeoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.

181. „12 februarie 1976: La Seminarul Teologie din Thumpaman”, în Țeoctist Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.

182. “15 februarie 1976: In orasul Cochín-Ernakulam”, în Țeoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.

183. „16 februarie 1976: La Biserica Sfântul Gheorghe Trivandrum, în statul Kerala”, în Țeoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Pe treptele slujirii creștine, volumul I, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Mănăstirea Neamț, 1980.

IV. THE WORKS OF HIS BEATITUDE ȚDANIEL, PATRIARCH OF THE ROMANIAN ORTHODOX CHURCH

184. “A fi episcop astăzi. Demnitatea și dificultățile unei misiuni” în Candela Moldovei, An XI, Nr. 8-9, august-septembrie, 2002.

185. “Apel de suflet al Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române și al Membrilor Sfântului Sinod către toți clericii și mireni ortodocși români din afara granițelor țării (ianuarie 2010)”, în ȚDaniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Credință pentru fapte bune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2010, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2011.

186. “Autocefalia bisericească: unitate de credință și libertate de conducere”. Cuvânt adresat cu prilejul primirii titlului de Doctor Honoris Causa al Universității „Al. I. Cuza” din Iași, vineri 15 octombrie 2010, în ȚDaniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Credință pentru fapte bune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2010, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2011.

187. „Binecuvântare la constituirea primei parohii românești din Japonia. Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, adresat Comunității românilor ortodocși din Tokyo, Japonia, 27 aprilie 2008", în *†Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

188. „Binecuvântare pentru primul episcop ortodox român al Europei de Nord. Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel cu ocazia întronizării Preasfințitului Macarie în scaunul de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord, 6 iulie 2008", în *†Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

189. „Binecuvântare pentru primul Episcop ortodox român al Italiei! Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel cu ocazia întronizării Preasfințitului Siluan Șpan în scaunul de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei, 8 mai 2008", în *†Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

190. „Binecuvântare pentru primul Episcop ortodox român al Spaniei și Portugaliei. Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel cu ocazia întronizării Preasfințitului Timotei Luran în scaunul de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei și Portugaliei, 25 mai 2008", în *†Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

191. „Biserica Ortodoxă Română și integrarea europeană. Exigențe, probleme și perspective", în *Candela Moldovei*, an XV, nr. 8-9, 2006.

192. „Bun venit în străvechea cetate de cultură și spiritualitate creștină a Sibiului. Cuvânt de salut al înalt Preasfințitului Părinte Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Locțiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, adresat participanților la cea de a III-a Adunare Ecumenică Europeană, Sibiu, 5 septembrie 2007", în *†Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

193. „Ce fel de umanism pentru mileniul al III-lea? Un punct de vedere creștin-ortodox", în *Candela Moldovei*, Anul VII, Nr. 9-10, septembrie-octombrie, 1998.

194. „Copiii - icoane de bunătate și nevinovăție. Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, cu ocazia Zilei Internaționale a Copilului, 1 iunie 2008", în *†Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

195. „Credința ortodoxă unește popoare diferite. Mesaj adresat Domnului profesor Valerii Alexeev, Președintele Fundației internaționale pentru unitatea popoarelor ortodoxe, cu ocazia împlinirii a 15 ani de existență, 23 iunie 2010", în *†Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Credință pentru fapte bune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2010*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2011.

196. „Cunoașterea teologică se împlinește în comuniunea sfinților. Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, adresat participanților la Congresul al III-lea al Facultăților de Teologie Ortodoxă din România, Mănăstirea Tismana, 10 noiembrie 2008", în *†Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.
197. „Cuvântul Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu prilejul celei de a 25-a Adunări Internaționale pentru Pace, cu tema „Chemați la conviețuire" (Bound to Live Together), München (Germania), 11-13 septembrie 2011", în *Biserica Ortodoxă Română*, 2011.
198. „De la comuniunea euharistică la bucuria agapei frățești", în *†Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Libertate pentru comuniune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2009*, Editura Basilica - Patriarhia Română, București, 2010.
199. „De la criză la speranță (Articol apărut în revista Una sancta. Zeitschrift für Ökumenische Begegnung, nr. 2 (2008), cu titlul: „Der Ökumenische Rat der Kirchen - Probleme und Perspektiven)", în *†Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.
200. „Dialogul dintre Teologie, Filozofie și Știință - o cale necesară pentru a înțelege viața. Cuvântul Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul României, al deschiderea simpozionului Semnificația universului și valoarea vieții umane - abordare teologică, filosofică și științifică actuală, Palatul Patriarhiei, București, 14 mai 2009", în *†Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Libertate pentru comuniune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2009*, Editura Basilica - Patriarhia Română, București, 2010.
201. „Drepturile Omului - între ideal și realitate. Un punct de vedere ortodox", în *Candela Moldovei*, An X, Nr. 6, iunie, 2001.
202. „Educația autentică transmite valori perene. Mesajul de binecuvântare al Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, cu prilejul deschiderii oficiale a noului an școlar 2008-2009, 15 septembrie 2008", în *†Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.
203. „Educația religioasă - investiția cea mai prețioasă. Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, adresat participanților la Consfătuirea metodică a profesorilor de Religie din județul Prahova, Bușteni, 25 septembrie 2008", în *Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.
204. „Eglise, mystère de communication et de liberté dans un monde marqué par le péché et la finitude", în *Unité Chrétienne*, No. 80 (1985), pp. 40-88.
205. „Este necesară mai multă cooperare între ortodocși. Interviu acordat de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel domnului Alexandru Beleavski pentru postul de radio România Actualități în timpul vizitei la Moscova, cu ocazia participării la funeraliile Patriarhului Alexei al II-lea al Moscovei și a toată Rusia", în *†Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

206. „Gramata patriarhală de acordare a rangului de Mitropolit onorific înaltpreasfințitului Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei”, în †Daniel, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.
207. „Ideal și criză în Mișcarea ecumenică. Ecumenism spiritual și ecumenism secularizat” (Comunicare făcută cu ocazia acordării premiului Emmanuel Heufelder, 30 mai 1998, Mănăstirea Niederaltaich, Germania), în Candela Moldovei, Anul VII, Nr. 11-12, noiembrie-decembrie, 1998.
208. „Iubirea lui Hristos împărtășită oamenilor prin diaconia Bisericii Sale. Cuvântul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, rostit la deschiderea lucrărilor Consultației pe tema diaconiei sociale, organizată de Consiliul Mondial al Bisericilor, Palatul Patriarhiei, București, 18-20 mai 2009”, în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Libertate pentru comuniune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2009, Editura Basilica - Patriarhia Română, București, 2010.
209. „Impreună pentru combaterea sclaviei moderne. Mesaj adresat participanților la seminarul cu tema „Traficul de ființe umane în scopul muncii forțate - o nouă provocare pentru autorități și societatea civilă”, București, 25 februarie 2010”, în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Credință pentru fapte bune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2010, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2011.
210. „Înălțarea Domnului la cer - slava omului îndumnezeit. Cuvântul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, rostit la Praznicul înălțării Domnului (28 mai 2009), în Catedrala Patriarhală Sfântul Gheorghe din Constantinopol”, în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Libertate pentru comuniune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2009, Editura Basilica - Patriarhia Română, București, 2010.
211. „Legătura dintre teologie și spiritualitate în activitatea misionară a Bisericii.” Cuvânt înainte la Preafericitul Părinte Patriarh Daniel la volumul Teologie și spiritualitate, Editura Basilica, București, 2009.
212. „Libertate și responsabilitate în Biserică. Mesajul Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, rostită cu prilejul ceremoniei de primire a titlului de Doctor Honoris Causa al Institutului de Teologie Ortodoxă „Saint Serge” din Paris, 9 iulie 2009” în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Libertate pentru comuniune: Lucrarea Bisericii în societate în anul 2009, Editura Basilica - Patriarhia Română, București, 2010.
213. „Libertatea pentru comuniune și dialog”. Cuvânt înainte la volumul Autocefalie și comuniune, Editura Basilica, București, 2010.
214. „Lucrările prezidiului Conferinței Bisericilor Europene”, în Candela Moldovei, An XII, Nr. 1-2, ianuarie-februarie, 2003.
215. „Lumină peste timp. Mesajul Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, adresat participanților la Simpozionul aniversar 10 ani de la vizita Sfântului Părinte Papa Ioan Paul al II-lea în România, 7 mai București”, în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe

Române, Libertate pentru comuniune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2009, Editura Basilica - Patriarhia Română, București, 2010.

216. „Mai multă solidaritate între ortodocși” (Interviu acordat Părintelui Atenagora (Peckstadt), preot ortodox belgian, și difuzat pe postul de radio belgian RTBF în limba franceză în cadrul emisiunii Ortodoxia), în Candela Moldovei, An VII, Nr. 7-8, iulie - august, 1998.

217. „Mă consider a fi un ortodox realist, fără teamă de dialog. Interviu acordat de înalt Preasfințitul Mitropolit Daniel, Patriarhul ales al Bisericii Ortodoxe Române, domnului Remus Rădulescu de la redacția Viața Spirituală, Radio România Actualități, Reședința Patriarhală, 13 septembrie 2007", în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

218. „Mărturie frățească într-o lume fragmentată", în Candela Moldovei, An X, Nr. 1, ianuarie 2001.

219. „Mesajul întâistătătorilor Bisericii Ortodoxe Române cu ocazia întâlnirii lor de la Constantinopol (Nașterea Domnului, 2000)", în Candela Moldovei, An X, Nr. 1, ianuarie 2001.

220. „Mesajul Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la Simpozionul Internațional «Ecumenism și Ortodoxie în Europa», Universitatea Otto-Friederich, Bamberg, Germania (16-18 iunie 2011)", în Biserica Ortodoxă Română, mai- august, 2011.

221. „Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel adresat participanților la cel de-al XIX-lea Congres Ecumenic Internațional pentru Spiritualitate Ortodoxă organizat la Bose (Italia, 7-10 septembrie 2011)", în Biserica Ortodoxă Română, 2011, nr. 3.

222. „Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, adresat participanților la cel de-la XI-lea Dialog dintre Biserica Ortodoxă și Grupul Partidului Popular European (Creștin democrat) și al Democrațiilor europeni, Iași, 16-17 octombrie 2008.

223. „Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, adresat participanților la simpozionul internațional Demnitate și justiție pentru toți, organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului, Patriarhia Română și Arhiepiscopia București a Bisericii Romano-Catolice, Palatul Parlamentului, 13 decembrie 2007", în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

224. „Noul papă are o deosebită prețuire față de valorile Bisericii Ortodoxe", în Candela Moldovei, An XIV, Nr. 5, mai, 2005.

225. „O mare pierdere pentru întreaga creștinătate. Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel transmis prin intermediul televiziunii și al radioului Trinitas la trecerea la cele veșnice a Preafericitului Hristodoulos, Arhiepiscopul Atenei și primatul Bisericii Ortodoxe a Greciei, 29 ianuarie 2008", în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

226. „Paternitatea duhovnicească - manifestarea legăturii dintre iubirea dumnezeiască paternă și iubirea dumnezeiască filială. Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, adresat

participanților la cea de-a XVI-a Conferință Ecumenică Internațională pentru Spiritualitate Ortodoxă, Bose, Italia, 18-21 septembrie 2008", în Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

227. „Pământ sfințit pentru a se uni cu Cerul. Cuvânt la punerea pietrei de temelie a noii Catedrale Episcopale din Madrid - Spania, 18 aprilie 2010", în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Credință pentru fapte bune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2010, Editura Basifica a Patriarhiei Române, București, 2011.

228. “Predarea Religiei în sistemul de învățământ public, un act de dreptate și o necesitate permanentă. Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel cu prilejul campaniei Nu vrem liceu fără Dumnezeu!, lansată de Patriarhia Română pentru susținerea predării Religiei în sistemul de învățământ public și în liceu, 13 februarie 2008", în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

229. “Prezență românească la Colocviul internațional ecumenic de la Padova", în Candela Moldovei, An XII, Nr. 10, octombrie, 2003

230. „Rădăcinile Europei sunt creștine", în Candela Moldovei, An XIII, Nr. 10, octombrie, 2004.

231. „Răspunzând chemării Mântuitorului Hristos, Arhiepiscopul Cel Veșnic. Cuvântul înalt Preasfințitului Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei și Patriarhul ales al Bisericii Ortodoxe Române, rostit cu prilejul alegerii sale în demnitatea de întâistătător al Bisericii, Aula Palatului Patriarhiei, 11 septembrie 2007", în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

232. „Recunoștința și speranța. Mesajul Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, adresat participanților la Simpozionul aniversar Întâlnire în lumina învierii, Palatul Patriarhiei din București, 8 mai 2009", în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Libertate pentru comuniune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2009, Editura Basilica - Patriarhia Română, București, 2010.

233. „Rugăciune pentru unitate creștină și acțiune de solidaritate umană. Mesaj adresat cu ocazia Săptămânii pentru unitatea creștinilor, 18-25 ianuarie 2010", în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Credință pentru fapte bune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2010, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2011.

234. „Rugăciunea - izvor de pace, de reconciliere și de forță spirituală. Cuvântul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, rostit în ultima zi a Săptămânii de Rugăciune pentru Unitatea Creștinilor, Catedrala Patriarhală, 25 ianuarie 2008", în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

235. „Rugăciunea - putere spirituală pentru misiune. Cuvântul Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la pomenirea Papei Ioan Paul al II-lea și a Patriarhului Teoctist, 9 mai 2009", în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, libertate pentru

comuniune. *Lucrarea Bisericii în societate în anul 2009*, Editura Basilica - Patriarhia Română, București, 2010.

236. „Să arătați râvnă și jertfelnicie în păstoria clerului și credincioșilor încredințați spre călăuzire, în *†Daniel*, Misiune pentru mântuire. *Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

237. „Să considerăm unitatea ca pe o mărturisire a adevărului în comuniune. Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, adresat Grației Sale, Rowan Douglas Williams, Arhiepiscop de Canterbury, cu ocazia celei de-a 14-a Conferințe Lambeth, Londra, 19 iulie - 3 august 2008", în *†Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. *Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

238. „Să folosim libertatea pentru a spori cooperarea panortodoxă - Interviu cu Preafericitul Părinte Daniel, Arhiepiscopul Bucureștilor, Mitropolitul Munteniei și Dobrogei, Locțiitorul Tronului Cezareei Capadociei și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, acordat revistei *Spre unitate* a Fundației Internaționale pentru Unitatea Popoarelor Ortodoxe, din Rusia, și publicat în nr. 3 (mai-iunie) pe anul 2008 al acestui periodic, în *†Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Libertate pentru comuniune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2009*, Editura Basilica - Patriarhia Română, București, 2010.

239. „Să nu despărțim Liturghia de filantropie și filantropia de Liturghie. Interviu acordat de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel domnului Titi Dincă pentru postul Național de Televiziune (TVR 1), Reședința Patriarhală, 30 septembrie 2007", în *†Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. *Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

240. „Să păstrăm dreapta credință și să cultivăm comuniunea dintre Bisericile și popoarele noastre", în *†Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. *Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

241. „Să păstrăm unitatea de credință și disciplină canonică ortodoxă, dar și pacea dintre culte. Cuvântul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, rostit în deschiderea Ședinței de lucru a Sfântului Sinod din Sala sinodală a Reședinței patriarhale, 8 iulie 2008", în *†Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. *Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

242. „Să redescoperim importanța vieții spirituale și a mărturisirii comune a Evangheliei lui Hristos. Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, adresat participanților la simpozionul internațional *Itinerariul și conținutul formării ecumenice*, Centrul de Cultură Brătianu-Ștefanești, Argeș, 7-9 mai 2008", în *†Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. *Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

243. „Să vă bucurați de bogate roade duhovnicești! Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel la întronizarea Preafericitului Părinte Ieronim al II-lea, Arhiepiscopul Atenei și al întregii Elade, 16 februarie 2008", în *†Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. *Lucrarea Bisericii în Societate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

244. „Scrisoare irenică adresată Sanctității Sale Bartholomeu, Arhiepiscop al Constantinopolului - Noua Romă, Patriarhul Ecumenic, cu ocazia învierii Domnului", în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Libertate pentru comuniune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2009, Editura Basilica - Patriarhia Română, București, 2010.
245. „Se pregătește o Cartă a Bisericilor Europei. întrunirea Comitetului Comun CCEE-CBE (Praga, 3-6 februarie, 2000)", în Candela Moldovei, An IX, Nr. 2, februarie, 2000.
246. „Situația Bisericii Ortodoxe Române și legăturile ei ecumenice în contextul noii Europe (1989-2009). Cuvântul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, la momentul festiv organizat de Fundația Pro Oriente, Salzburg, 12 iunie 2009 și Viena, 15 iunie 2009", în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Libertate pentru comuniune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2009, Editura Basilica - Patriarhia Română, București, 2010.
247. „Slujitor al lui Hristos Care iartă păcatele și vindecă bolile. Cuvântul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel la întronizarea înalt Preasfințitului Părinte Irineu în scaunul de Arhiepiscop al Craiovei și Mitropolit al Olteniei, 27 iulie 2008", în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.
248. „Speranța se naște din credință și se manifestă prin iubire". Alocuțiunea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, susținută în cadrul celei de a XIII- a Adunări Generale a KEK, Lyon, 16 iulie 2009" în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Libertate pentru comuniune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2009, Editura Basilica - Patriarhia Română, București, 2010
249. „Teologia creștină confruntată cu noi provocări într-o Europă pluralistă", în Candela Moldovei, An XV, Nr. 6-7, iunie-iulie, 2006.
250. „Teologie academică și spiritualitate eclezială. Mesajul rostit de Preafericitul Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu prilejul lansării cărții Preafericirii Sale, La joie de la fidelite, Edition Cerf, Paris, 2009, în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române,, Libertate pentru comuniune, Lucrarea Bisericii în societate în anul 2009, Editura Basilica - Patriarhia Română, București, 2010.
251. „Tinerii credincioși pot salva bătrâna Europă. Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, adresat participanților la Adunarea generală a organizației EYCA - European Youth Card Association, București, 29 mai 2008", în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Misiune pentru mântuire. Lucrarea Bisericii în Societate, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.
252. „Un nou Patriarh al ortodocșilor sârbi. Mesaj adresat cu prilejul întronizării solemne a Preafericitului Părinte Patriarh Irineu, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Sârbe, Peci, 3 octombrie 2010", în †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Credință pentru fapte bune. Lucrarea Bisericii în societate în anul 2010, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2011.
253. „Un Patriarh Misionar - Semnificația vizitelor Patriarhului Ecumenic Bartolomeu în România (26 octombrie)" - articol scris cu ocazia la împlinirea a 50 de ani de slujire bisericească

și 20 de ani de păstorire a Arhiepiscopiei Constantinopolului și a Patriarhiei Ecumenice, în Biserica Ortodoxă Română, 2011, nr. 3.

254. „Unitatea Bisericii - natura și scopul ei”, în Candela Moldovei, An XII, Nr. 11-12, noiembrie-decembrie, 2003.

255. „Venirea Papei Ioan Paul al II-lea în România” (Interviu cu I.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei), în Candela Moldovei, An. VIII, Nr. 5, mai, 1999.

256. Comori ale Ortodoxiei. Explorări teologice în spiritualitatea liturgică și filocalică, Ed. Trinitas, Iași, 2007.

257. Die Heilende Fraß der Kirchen (Puterea vindecătoare a Bisericii), în „Una Sancta”, nr. 3/1977, pp 196-197.

258. Temeiurile dogmatice ale bucuriei creștine, apărut în „Mitropolia Banatului”, nr. 4- 6/1977.

259. Teologie și spiritualitate, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.

V. SPECIALIZED LITERATURE

260. †Iustin, Patriarhul, Discursuri ecumenice, Ed. Episcopia Argeșului și Muscelului/Anastasia, București, 2004.

261. †Antonie, Mitropolitul al Ardealului, Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă, Ed. Arhidiecezană Sibiu, Sibiu, 1984.

262. †Ignatie, Patriarhul al IV-lea al Antiohiei, La resurection et l’homme d’aujourd’hui, DDB, Paris, 1981.

263. †Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos, „Comuniune ortodoxă pentru românii din Occident”, în Vestitorul Ortodoxiei, anul IV, martie-aprilie, 2011.

264. †Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, „Cuvântare rostită la deschiderea cursurilor Institutului Teologic Universitar din București”, în Biserica Ortodoxa Română, nr. 1-2/1949.

265. Achimescu, Nicolae, Noi Mișcări Religioase, Ediția a Editura Limes, Cluj, 2012.

266. Amirthan, Samuel, „The Challenge of New Religions to Christian Theological Thought”, in International Review of Mission, Vol. 67, Issue 268 (1978).

267. Anfile, Damian Alexandru, “Săptămâna de Rugăciune pentru Unitatea Creștinilor (18-25 ianuarie 2010)”, în Biserica Ortodoxă Română, nr. 1, 2010, p. 48-52.

268. Arweck, Elisabeth, Researching New Religious Movements. Responses and redefinitions, Routledge - Taylor & Francis Group, Abingdon and New York, 2006.

269. Barker, Eileen and Margit Warburg, *New Religions and New Religiosity*, Aargus University Press, Aarhus, 1998.
270. Bel, Pr. conf. dr. Vaier, „Misiunea socială a Bisericii în contextul globalizării”, în *Biserică și multiculturalitate în Europa sfârșitului de mileniu*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2001.
271. Beyer, Peter, *Religion and Globalization*, SAGE Publications Ltd, London, 2000.
272. Bobrinskoy, Pr. Boris, *Taina Bisericii*, Patmos, Cluj-Napoca, 2002.
273. Bosch, David J., *Transforming Mission. Paradigm Shifts în Theology of Mission*, Orbis Books, Maryknoll, New York, 1997.
274. Bouyer, L., *La spiritualité orthodoxe et la spiritualité protestante et anglicane*, Ed. Aubier/Montaigne, Paris, 1965.
275. Broglio, F. M., *La Constitution europeenne et la laicite*, în *Laicite et secularisation dans l'Union Europeenne*, édité par Alain Dierkens, Editions de l'Université de Bruxelles, Bruxelles, 2006.
276. Bruce, Steve, „Secularization” în *The New Blackwell Companion to the Sociology of Religion*, Bryan S. Turner (Ed.), Blackwell Publishing Ltd., Oxford, 2010.
277. Buchiu, Pr. prof. dr. Ștefan, *Apostolatul creștin și social al B. O. R. 1925-2005* (în colaborare cu pr. prof. dr. acad. Dumitru Popescu, pr. conf. dr. Vasile Nechita și pr. Emilian Stănescu), Editura "Vasiliana", Iași, 2005.
278. Buchiu, Pr. prof. dr. Ștefan, *Ortodoxie și secularizare*, Editura Libra, București, 1999.
279. Buchiu, Ștefan, „Contribuții ale dialogului teologic dintre romano-catolici și luterani la ecumenismul creștin”, în *Studii Teologice*, 1980, nr. 1-2, pp. 238-249
280. Buchiu, Ștefan, „Contribuții ale dialogului teologic dintre romano-catolici și anglicani la ecumenismul creștin”, în *Studii Teologice*, 1980, nr. 3-6, pp. 551-565
281. Bulgakov, Sergiu, *L'Orthodoxie. L'Age d'Homme*, Lausanne, 1980.
282. Buzilă, Boris, *Un patriarh în oglinda vremii sale*, Timpul, Iași, 2009.
283. Caputo, John D. și Gianni Vattimo, *După moartea lui Dumnezeu*, Traducere din limba engleză de Cristian Cercel, Editura Curtea Veche, București, 2008.
284. Caputo, John D., *The Paryers and Tears of Jacques Derrida: Religion Without Religion*, Indiana University Press, Bloomington, 1997.
285. Casanova, José, „Immigration and the New Religious Pluralism: A European Union/United States Comparison”, în *Democracy and the New Religious Pluralism*, Thomas Banchoff (Ed.), Oxford University Press, Oxford and New York, 2007.
286. Cassidy, Edward Idris, *Ecumenism and Interreligious: Unitatis Redintegratio, Nostra Aetate*, Paulist Press, 2005.

287. Cassidy, Edward Idris, *Ecumenism and Interreligious: Unitatis Redintegratio*, Nostra Aetate, Paulist Press, 2005.
288. Chandler, Siobhan, „Private Religion in the Public Sphere Life Spirituality in Civil Society”, în *Religions of Modernity. Relocating the Sacred to the Self and the Digital*, Brill, Leiden, 2010.
289. Citirigă, Pr. Conf. Dr. Vasile, *Cunoașterea lui Dumnezeu prin rugăciune*, Ed. ASAB, București, 2008.
290. Citirigă, Pr. Conf. Dr. Vasile, *Preoția credincioșilor în Biserică și societate*, Ed. Ex Ponto, Constanța, 2004.
291. Clement, Olivier, „A mărturisi într-o societate secularizată”, traducere de Iulian Nistea, în „Contacts”, nr. 144, 1988.
292. Clement, Olivier, *Transfigurer le temps*, Neucatel/Paris, 1950.
293. Congar, Yves, *J’aime l’Orthodoxie*, în „2000 de Christianisme”, (Aufadi), tome II, Paris, 1975.
294. Congar, Yves, *La Foi et la Theologie*, Paris, 1962.
295. Crockett, Clayton, „The Challenge of Postmodernism and the Health of Theology”, în *Journal of Religion and Health*, Vol. 39, No. 3, (2000).
296. Derrida, Jaques, *Credință și unoaștere. Veacul și iertarea*, traducere de Emilian Cioc, Editura Paralela 45, Pitești, 2004.
297. Duma, Pr. Ionuț, „Identitate și comuniune în Uniunea Europeană”, în *Biserica Ortodoxă Română*, anul CXXV, nr. 1-6, 2007.
298. Ebeling, G., *Die Klage über das Erfahrungsdefizit in der Theologie als Frage nach ihrer Sache*, în volumul „Wort und Glaube”, III: *Beitrage zur Fundamental Theologie, Soteriologie vua Ekklesiologie*, Tübingen, 1975.
299. Felmy, Karl Christian, *Dogmatica experienței ecleziale. Innoirea teologiei ortodoxe contemporane*, traducere de Pr. prof. dr. Ioan Ică, Editura Deisis, Sibiu, 1999.
300. G. Siegwalt, *Experience et Revelation. Remarque de methodologie en Theologie*, în „Revue d’Histoire et de Philosophie religieuse”, tome LV/1976.
301. Galeriu, Pr. Constantin, *Jertfă și Răscumpărare*, teză de doctorat, în „Glasul Bisericii”, nr. 1-2/1973.
302. Gâlea, I., M. A. Dumitrașcu, C. Morariu, *Tratatul instituind o Constituție pentru Europa*, Editura All Beck, București, 2005.
303. Gheorghiu, Virgil, *Viața Patriarhului Athenagoras*, traducere de Cristian-Dumitru Moldovan, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009.
304. Heiler, Fridrich, *Die Ostkirche*, München/Basel, 1971.

305. Ică Jr., Arhid. Ioan I., „Important acord teologic ortodox-catolic pe tema sinodalității și autorității pe marginea celei de-a X-a sesiuni plenare a Comisiei mixte internaționale pentru dialog teologic între Biserica Ortodoxă și Biserica Romano-Catolică. Ravenna, 8- 15 oct. 2007", în *Studii Teologice*, III (2007), nr. 3, pp. 227-256.
306. Ică Jr., Arhid. Ioan I., „Provocarea globalizării: mutația umanului", în *Biserică și multiculturalitate în Europa sfârșitului de mileniu*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2001.
307. Jacotă, Gruia, „Unitatea creștină și mărturia ortodoxă azi", în *Candela Moldovei*, An IV, Nr. 11-12, noiembrie-decembrie, 1995
308. Johnson, Philip, „Postmodernity, New Age and Christian Mission", în *Lutheran Theological Journal*, Vol. 31, No. 3 (1997), pp. 115-124.
309. Johnson, Philip, *Apologetics, Mission & New Religious Movements, Sacred Tribes* Academic Press, Salt Lake City, 2010.
310. Lemeni, Conf. dr. Adrain, Secretar de Stat pentru Culte „Repere între alte culturi și religii", în *Biserica Ortodoxă Română*, Anul III, Seria a IV-a, Nr 2, 2012.
311. Liiceanu, Aurora, *Rănilor memoriei. Nucșoara și rezistența din munți*, Editura Polirom, Iași, 2012.
312. Mantzaridis, Georgios, *Globalizare și Universalitate, Himeră și Adevăr*, traducere de pr. prof. dr. Vasile Răducă, Editura Bizantină, București, 2002.
313. Marga, Andrei, *Religia în era globalizării*, Editura Fundației pentru Studii Europene, București, 2001.
314. Motmann, J., *Le Dieu crucifié*, Ed. du Cerf, Paris, 1975.
315. Nechita, Pr. Prof. dr. Vasile, *Lumina lui Hristos în dezbaterile celei de-a treia Adunări Ecumenice Europene (Sibiu, 4-9 septembrie 2007)*, în „*Theologia pontica*" I (2008), nr. 1-2, pp. 232-259.
316. Nechita, Pr. Prof. dr. Vasile, *Misiunea Bisericii în lumina lui Hristos*, Ed. Vasiliana '98, Iași, 2007.
317. Nechita, Pr. Prof. dr. Vasile, *Religiile abrahamice în contextul postmodernității*, Editura Vasiliana 98, Iași, 2010.
318. Nechita, Pr. Prof. dr. Vasile, „Coordonate ale unității", în *Candela Moldovei*, Nr. 9-10, septembrie-octombrie, 1992
319. Nechita, Pr. Prof. dr. Vasile, *Misiunea Bisericii de la ecumenicitate la ecumenism*, Garuda Art / Vasiliana '98, Chișinău-Iași, 2005
320. Neven, Gerrit, „Doing Theology without God? About The Reality of Faith in the 21st century", în *Journal Cultural and Religious Theory*, Vol. 6, No. 3 (2005), p. 30.

321. Newport, John P., *The New Age Movement and the Biblical Worldview. Conflict and Dialogue*, Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1998.
322. Oprea, Marius, *Banalitatea răului. O istorie a Securității în documente. 1949 - 1989*, Editura Polirom, Iași, 2002.
323. Paleologu, Alexandru, *Moștenirea creștină a Europei*, Editura Eikon, 2003.
324. Pătuleaiu, Pr. Constantin, „Apostolicitatea Bisericii și mărturia ei astăzi în Europa. Cea de-a XII-a întâlnire în cadrul dialogului teologic bilateral dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Evanghelică din Germania (EKD), Mănăstirea Brâncoveanu, Sâmbăta de Sus (11-15 martie 2010)”, în *Biserica Ortodoxă Română*, nr. 1, 2010
325. Petraru, Pr. prof. dr. Gheorghe, „Paradigme conceptuale moderniste și post-moderniste și impactul lor asupra teologiei și misiunii Bisericii”, în *Modernitate, postmodernitate, religie*. Constanța, 2005, Editura Vasiliana '98, Iași, 2005.
326. Petraru, Pr. prof. dr. Gheorghe, „Biserica Ortodoxă și fenomenul secularizării”, în *Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza» Iași, Teologie, II (1993-1994)*.
327. Petraru, Pr. prof. dr. Gheorghe, „Secularizarea în perspectiva raționalității și a credinței teologice”, în *Omul de cultură în fața decreștinării*, Ed. Reîntregirea, Alba-Iulia, 2005.
328. Petraru, Pr. prof. dr. Gheorghe, *Simte neoprotestante și noi mișcări religioase în România*, Editura Vasiliana, Iași, 2006
329. Petraru, Pr. prof. dr. Gheorghe, *Teologie Fundamentală și Misionară. Ecumenism*, Editura Performantia, Iași, 2006.
330. Popescu, Pr. Prof. Dr. Dumitru, „Transfigurare și secularizare. Misiunea Bisericii într-o lume secularizată”, în *Studii Teologice*, seria a II-a, anul XLVI, nr. 1-3, ianuarie-aprilie, 1994.
331. Popescu, Pr. Prof. Dr. Dumitru, *Omul fără rădăcini*, Nemira, București, 2001.
332. Popescu, Pr. Prof. Dr. Dumitru, *Ortodoxie și contemporaneitate*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 1996.
333. Ratzinger, Joseph și Damaskinos, Mitropolitul Elveției, *Moștenirea creștină a Europei*, ediție îngrijită și traducere de Viorica E. Ungureanu, Editura Trinitas, Iași, 2002.
334. Remond, Rene, *Religie și societate în Europa. Secularizarea în secolele al XIX-lea și XX - 1780-2000*, traducere de Giuliano Sfichi, Editura Polirom, Iași, 2003.
335. Robbins, Jeffrey W., *Introducere: După moartea lui Dumnezeu*, în John D. Caputo și Gianni Vattimo, *După moartea lui Dumnezeu*, Traducere din limba engleză de Cristian Cercel, Editura Curtea Veche, București, 2008.
336. Saliba, John A., *Christian Responses to the New Age Movement: A Critical Assessment*, Geoffrey Chapman, London, 1999.

337. Santa Ana, Julio de, Religions Today: Their Challenge to the Ecumenical Movement, WCC Publications, 2005.
338. Săsăujan, Mihai, „A III-a Adunare Ecumenică Europeană de la Sibiu (4-9 septembrie 2007)", în Studii Teologice, Seria a III-a, III (2007), nr. 3.
339. Schmemmann, Alexander, Church, World, Mission, St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood, 1979.
340. Schmemmann, Alexander, Priere, liturgie et renouveau, în „La Theologie de renouveau", tome II, Ed. du Cerf, Paris, 1968.
341. Shanks, Andrew, God and Modernity: A New and Better Way to Do Theology, Routledge, London, 2000.
342. Siegwalt, G., Experience et Revelation. Remarques de méthodologie theologique, în „Revue d'histoire et de philosophie religieuse", tom 56/1976.
343. Spidlik, Thomas, La spiritualité de l'Orient chretien, Pontificium Institutum Orientalium Studiorum, Roma, 1978.
344. Stark, Rodney and William Sims Bainbridge, The future of religion - Secularization, revival and cult formation, University of California Press, Berkeley, 1985.
345. Stăniloae, Pr. Dumitru, Trăirea lui Dumnezeu în Ortodoxie, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2000.
346. Stăniloae, Pr. Dumitru, Pentru un ecumenism ortodox, Editura Athos, Piure, 1976.
347. Steve Bruce, God is Dead: Secularization in the West, Blackwell, Oxford, 2002.
348. Suenes, L. J., Une nouvelle Pentecôte?, Ed. Desclee de Brouwer, Paris, 1972.
349. Tia, Teofil, Reîncreștinarea Europei? Teologia religiei în pastorală și misiologia occidentală contemporană, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2003
350. Tresmontant, Claude, Introduction a la Theologie chretienne, Ed. de Seuil, Paris, 1973.
351. Vahanian, Gabriel, The Death of God: The Culture of Our Post-Christian Era, Braziller, New York, 1961, pp 3-14.
352. Vernet, Jean, Sectes et reveil religieux. Quand l'Occident s'éveille, Ed. Salvator, Mulhouse, 1976.
353. Vernet, Jean, Secolul XX va fi mistic sau nu va fi deloc, traducere de Cristina Jinga, Corint, București, 2003.
354. Vlas, Natalia, Globalizarea și religia la începutul secolului XXI, Presa Universitara Clujeană, Cluj-Napoca, 2008.
355. Ward, Graham, „Deconstructive theology", în Kevin J. Vanhoozer (Ed.), The Cambridge Companion to Postmodern Theology, Cambridge University Press, New York, 2003.

356. Ware, Timothy, *The orthodox Church*, Penguin Books, London, 1980.
357. Zabala, Santiago, „O religie fără teiști și atești”, în Richard Rorty, Gianni Vattimo, *Viitorul religiei. Solidaritate, caritate, ironie*, Sub îngrijirea lui Santiago Zabala, Traducere din limba italiană de Ștefania Mincu, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
358. Zizioulas, John, *Being as Communion*, Crestwood, N.Y., St. Vladimir's Seminary Press, 1985.

VI. EDITORIALS, PRESS RELEASES, RECORDS

359. „A III-a Adunare Ecumenică Europeană: Speranță pentru unitate și reînnoire în Europa (Sibiu, 4-9 septembrie 2007)”, în *Candela Moldovei*, An XVI, Nr. 7-9, iulie-septembrie, 2007
360. „A treia întâlnire a Comisiei mixte de dialog ortodoxo-greco-catolic (Râmneț, 10 iunie 1999)” în *Candela Moldovei*, An VIII, Nr. 6, iunie, 1999.
361. „Biserica Ortodoxă și Europa contemporană” (Cuvântul Sanctității Sale Bartolomeu I, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, Patriarhia Română, 27 octombrie 1999), în *Candela Moldovei*, An VIII, Nr. 11, noiembrie, 1999.
362. „Cel de-al X-lea Seminar Teologic Sud-Est European” (Iași, 23-29 august 1992), în *Candela Moldovei*, Nr. 9-10, septembrie-octombrie, 1992.
363. „Dialog și cooperare între Biserici - întrunire ecumenică la Iași”, în *Candela Moldovei*, An VII, Nr. 5, mai, 1998.
364. „Dialog și cooperare pentru binele comun”, în *Biserica Ortodoxă Română*, Anul III, Seria a IV-a, Nr 2, 2012.
365. „Dimensiunea dialogului interconfesional exprimată în activitatea socio-caritativă religioasă din România la sfârșit de mileniu II”, în *Candela Moldovei*, An VIII, Nr. 7-8, iulie-august, 1999.
366. „Document final al Conferinței pastoral-misionare: Biserica Ortodoxă Română și integrarea europeană. Exigențe, probleme și perspective (Iași, 21-24 august 2006)”, în *Candela Moldovei*, An XV, Nr. 8-9, august-septembrie, 2006
367. „Evenimente dedicate Ortodoxiei, în Franța”, în *Candela Moldovei*, An. XIV, Nr. 1-2, ianuarie-februarie, 2005.
368. „Inalt Prea Sfințitul Daniel - membru titular al Academiei Internaționale de Științe Religioase (AISR) - Bruxelles”, în *Candela Moldovei*, An X, Nr. 7-8, iulie-august, 2001.
369. „Institutul Ecumenic Sfântul Nicolae”, în *Candela Moldovei*, An VI, Nr. 7-9, iulie-septembrie, 1997.
370. „Întâlnire inter-ortodoxă la Damasc”, în *Candela Moldovei*, An VII, Nr. 6, iunie, 1998.

371. „Întâlnirea intercreștină de la Genova - Italia", în Candela Moldovei, An VIII, Nr. 11, noiembrie, 1999.
372. „Întrunirea Comitetului Central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor" (Johannesburg - Africa de Sud, 16-17 ianuarie 1994), în Candela Moldovei, An III, Nr. 1-2, ianuarie- februarie, 1994
373. „Întrunirea Comitetului ecumenic mixt CCEE/CBE" (Porto, Portugalia, 26-29 ianuarie 2001), în Candela Moldovei, An. X, Nr. 2, februarie, 2001
374. „Lucrările Comitetului Central al Conferinței Bisericilor Europene", în Candela Moldovei, An VII, Nr. 1, ianuarie, 1998.
375. „Nevoia de dialog. întrunirea Prezidiului Conferinței Bisericilor Europene (20-23 martie 1999, Barcelona, Spania)", în Candela Moldovei, An VIII, Nr. 3-4, martie-aprilie, 1999.
376. „O nouă întrunire a Comitetului pregător pentru a II-a Adunare Ecumenică Europeană (2 A.E.E.)", în Candela Moldovei, An V, Nr. 3-4, martie-mai, 1996.
377. „O singură Europă - mai multe credințe", în Candela Moldovei, An XIV, Nr. 10-11, octombrie-noiembrie, 2005.
378. „Ortodoxia românească, un partener preferat al Bisericilor din Apus. A treia etapă pregătitoare a celei de-a III-a Adunări Ecumenești Europene (Wittenberg, 15-18 februarie 2007)", în Candela Moldovei, An XVI, Nr. 2-4, februarie-aprilie, 2007
379. „Pregătiri pentru a II-a Adunare ecumenică a Bisericilor din Europa", în Candela Moldovei, An V, Nr. 1-2, ianuarie-februarie, 1996.
380. „Relațiile juridice între Stat și comunitățile religioase în Europa (Conferința profesorului Gerhard Robbers, de la Universitatea din Trier - Germania)", în Candela Moldovei, An X, Nr. 12, decembrie, 2001.
381. „Simpozion internațional «Comunitățile religioase și Uniunea Europeană»", în Candela Moldovei, An X, Nr. 12, decembrie, 2001.
382. „Simpozion internațional: Iluminism și isihasm (Durău, 5-7 septembrie 2001)", în Candela Moldovei, An X, Nr. 9, septembrie, 2001.
383. „Simpozionul Biserică și Stat în România și în Europa de Est astăzi (Iași, 5-6 octombrie 2005)", în Candela Moldovei, An XIV, Nr. 10-11, octombrie-noiembrie, 2005
384. „Simpozionul ecumenic Drepturile omului - dimensiune spirituală și acțiune civică", în Candela Moldovei, An VIII, Nr. 11, noiembrie, 1999.
385. „Un moment solemn și un eveniment misionar - 500 de ani de la sfințirea mănăstirii armene Hagigadar", în Biserica Ortodoxă Română, Anul III, Seria a IV-a, Nr 2, 2012.
386. „Venirea Papei Ioan Paul al II-lea în România" (Interviu cu I.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei), în Candela Moldovei, An. VIII, Nr. 5, mai, 1999

387. „Vizita I.P.S. Mitropolit Daniel în Anglia (26 septembrie - 8 octombrie 1996)”, în *Candela Moldovei*, An V, Nr. 9-10, septembrie-octombrie, 1996.
388. „Vizita I.P.S. Mitropolit Daniel în Franța (16-19 noiembrie 1999)”, în *Candela Moldovei*, An VIII, Nr. 11, noiembrie, 1999.
389. „Vizita pastorală a Preafericitului Părinte Patriarh Teodor al II-lea, Papă și Patriarh al Alexandriei și al întregii Africi, în Patriarhia Română (26 octombrie 1 noiembrie, 2011)”, în *Biserica Ortodoxă Română*, 2011, nr. 3.
390. „Vizita Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist în Italia. Declarația comună a Sanctității Sale, Papa Ioan Paul al II-lea și a Prea Fericii Sale, Patriarhul Teoctist”, în *Candela Moldovei*, An XI, Nr. 10-11, octombrie-noiembrie, 2002, traducere din limba franceză de Pr. prof. dr. Nicolae Necula, Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității din București
391. Bostan, Cristian, „Întâlnirea de la Bruxelles a liderilor politici și religioși europeni (12 iulie 2012)”, în *Biserica Ortodoxă Română*, Anul III, Seria a IV-a, Nr 2, 2012
392. Dascălu, Pr. Nicolae, „Simpozion internațional iudeo-creștin la Durău: «Spiritualitatea Psalmilor și morala socială a Profeților»”, în *Candela Moldovei*, An VII, Nr. 7-8, iulie - august, 1998.
393. Marian, Pr. Remus, „Vizita Preafericitului Părinte Patriarh Daniel la München”, în *Biserica Ortodoxă Română*, 2011, nr. 3.
394. Nedelcu, Marius, Conferința Migrația în vremuri de criză economică - politici, drepturile migranților și rolul Bisericilor, la Palatul Patriarhiei (17 iunie 2011)”, în *Biserica Ortodoxă Română*, mai-august, 2011, nr. 2.
395. Patriarhia Română, 5 ani de patriarhat ai Preafericitului Părinte Daniel al României. Continuitate și înnoire, Editura Basilica, București, 2012.
396. Petraru, Pr. lect. dr. Gheorghe, „Seminar Ecumenic la Durău”, în *Candela Moldovei*, An VIII, Nr. 9-10, septembrie-octombrie, 1999.
397. Popa, Gheorghe-Cristian, „Simpozionul interreligios: Diaspora - o realitate a societății actuale” la Palatul Patriarhiei (29-30 mai, 2012), în *Biserica Ortodoxă Română*, Anul III, Seria a IV-a, Nr 2, 2012.
398. Sandu, Pr. Dan, „Simpozion interconfesional: Cuvântul neschimbător al lui Dumnezeu într-o lume schimbătoare” (Iași, 6 octombrie 2004), în *Candela Moldovei*, An XIII, Nr. 10, octombrie, 2004.
399. Sandu, Pr. Dan, „Charta Oecumenica și Bisericile din România”, în *Candela Moldovei*, An XII, Nr. 1-2, ianuarie-februarie, 2003
400. Tancău, Pr. Sorin-Vasile, „Vizita Preafericitului Părinte Daniel în Franța (9-13 aprilie)”, în *Biserica Ortodoxă Română*, nr. 1, 2011.